

Polismyndigheten
Enheten för
förvaltningsrätt
Lars Tonneman

VIA E-POST: linda.alen@polisen.se

2016 02 12

Polismyndighetens förslag till ändringar i avsnittet "synnerliga skäl" i 5 kap. FAP 551-3

Beredda tillfälle därtill får Svenska Jägareförbundet, Svenska Skyttesportförbundet, Svenska Pistolskytteförbundet, Svenska Skidskytteförbundet samt Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet ("förbunden") härmed avge följande remissvar.

Förbunden har följande huvudsakliga synpunkter på förslaget.

- *Begreppet synnerliga skäl har ingen självständig betydelse utan utgörs av de specifika krav som ställs på vapeninnehav i vapenlagstiftningen*
- *Kravet på aktivt medlemskap bör bedömas under en sexmånadersperiod*
- *Klimatförhållanden bör också uttryckligen anges som ett särskilt skäl som kan medge undantag från aktivitetskravet*
- *Intyget bör skrivas under av en utsedd person efter beslut av styrelsen*

Förbunden får dessutom anföra följande närmare kommentarer angående de olika skälen varför förslaget bör återkallas.

Allmänt om synnerliga skäl – allmänna råd

När det gäller allmänna rådet om synnerliga skäl så är de missvisande. Begreppet synnerliga skäl introducerades 1934 som en allmän bedömningsgrund för när tillstånd skulle beviljas för s.k. fickvapen. Begreppet har i dagens lagstiftning fått en annan innebörd eftersom lagstiftningen har byggts ut och olika närmare kriterier har tagits upp i vapenlagstiftningen för vissa vapentyper och ändamål. Detta konstaterades i SOU 1998:44 s. 136; "I vapenlagstiftningen synes "synnerliga skäl" närmast syfta på att särskild skjutskicklighet skall visas samt att viss ålder ska ha uppnåtts". Utredningen föreslog att begreppet utmönstras och de särskilda krav som gäller anges i lagstiftningen. När det gäller enhandsvapen för jakt gäller exempelvis följande. Enligt 2 kap 4 § vapenlagen krävs behov för att inneha vapen. Enligt 2 kap 6 § vapenlagen krävs

synnerliga skäl för bland annat enhandsvapen. 2 kap 5 § p. 1 a-b vapenförordningen anger sedan vilka krav som gäller för att få olika enhandsvapen i olika jaktliga sammanhang. Dessutom har f.d. RPS genom FAP 551-3 formulerat allmänna råd om när dessa kriterier ska anses uppfylla vad gäller såväl enkelskotts enhandsvapen samt flerskotts enhandsvapen. Dessutom finns allmänna råd om lämpliga vapentyper (flerskotts single action revolverar).

Det är således genom vapenförordningen och de allmänna råden som innebörden av begreppet synnerliga skäl närmare regleras. Någon självständig betydelse av begreppet synnerliga skäl som sådant enligt 2 kap 6 § vapenlagen finns således inte för jakt, avlivning eller målskytte. Det s.k. fårfarmarfallet (RÅ 2004 ref. 32) som citeras flitigt i diverse rättsfall avsåg en ansökan om ett grovkalibrigt enhandsvapen (revolver .44 magnum) för skyddsändamål. För ändamålet skydd avseende privatpersoner finns inga närmare bestämmelser om vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att tillstånd ska beviljas. I dessa fall får såväl kravet på behov, vapnets lämplighet för ändamålet samt synnerliga skäl en reell innebörd. I FAP 551-3 har f.d. RPS formulerat sina allmänna råd på så sätt att det i dessa fall (skydd - synnerliga skäl) ska ett "oundgängligt" behov föreligga. Eftersom tvärtom närmare kriterier finns för jakt- och målskyttevapen kan man inte tillämpa bedömningen i detta rättsfall avseende innebörden av synnerliga skäl på jakt- eller målskyttevapen. Fårfarmarfallet bör utmönstras som en kuriositet i juridiska sammanhang. Som konstaterades redan i SOU 1998:44 bör begreppet synnerliga skäl därför egentligen utmönstras ur vapenlagen i den delen. I nuläget bör i vart fall de allmänna råden ta upp frågan och beskriva den, istället för att på ett felaktigt sätt använda begreppet..

Andra stycket i de allmänna råden börjar nu med "Den restriktiva bedömningen bör omfatta samtliga krav som ställs upp för att tillstånd till vapeninnehav får meddelas, ..." Sedan räknas i fyra punkter olika omständigheter upp. Första punkten handlar om ett godtagbart ändamål. Förbunden förstår inte hur ett ändamål ska kunna vara mer godtagbart än något annat. Antingen är det godtagbart eller så är det inte godtagbart. När det gäller t.ex. jakt, avlivning och målskjutning så är det ju i enlighet med uttryckliga bestämmelser i lagstiftningen godtagbart. Då kan ju inte det allmänna kravet på synnerliga skäl förändra detta genom att ställa högre krav genom de allmänna råden.

Det finns vidare ett flertal krav i vapenlagstiftningen för att tillstånd ska meddelas men samtliga kan inte behöva följa strängare normer bara p.g.a. kravet på synnerliga skäl. Samtliga krav som är precist angivna, t.ex. 2 kap. 3 § första stycket 2 p. vapenförordningen rörande enhandsvapen för målskjutning som frågan nu bl.a. gäller som det hänvisas till i de allmänna råden kan inte förändras och skärpas ytterligare. Om man uppfyllt kravet på skjutskicklighet så har man - man kan ju inte ställa högre poängkrav. Har man fyllt 18 år så har man och är man medlem i en godkänd sammanslutning så är man. Samtliga sådana kriterier är absoluta och kan inte skärpas ytterligare genom kravet på synnerliga skäl. Hela nuvarande andra stycket i förslaget bör således tas bort. Nuvarande tredje stycke som hänvisar till 2 kap. 3 § första stycket 2 p. vapenförordningen hanterar frågan uttömmande och bör kvarstå. Dessutom bör en hänvisning till 2 kap. 3 § första stycket 3 p. vapenförordningen rörande helautomatiska vapen och den

reglering som gäller för dessa införs. I annat fall handlar inte kapitlet om de vapen som rubriken anger.

Istället bör en beskrivning av den reella innebörden av begreppet synnerliga skäl i enlighet med vad som anges i SOU 1998:44 s.136 f införas i det första stycket. Det är enbart för vapen och ändamål som inte omfattas av uttryckliga bestämmelser och detaljerade regler i vapenlagstiftningen som begreppet har en betydelse, t.ex. enhandsvapen för skydd.

Aktivitetskravet och klimatförhållanden

Enligt förslagets 5 § ska den tidsperiod som är relevant för bedömningen av aktiviteten vara nio månader. Sverige är ett avlångt land och det är en väldigt stor skillnad på skyttesäsongen i olika landsändar. I Norrbotten är skjutbanorna öppna i princip under slutet av maj – början av september. I Skåne kan säsongen börja i mars och sluta i oktober. När marken är frusen ställer säkerhetsreglerna kring skytte andra och hårdare krav p.g.a. risken för rikoschetter, varför detta är ett faktum man måste ta hänsyn till, förutom svårigheterna att skjuta i sig i sträng kyla. Det är därför inte möjligt att ha skjutbanorna öppna året runt i hela Sverige varför det allmänna aktivitetskravet bör anpassas till detta redan från början.

Det är en väl etablerad praxis att göra en bedömning av en skytts aktivitet sett under en sexmånadersperiod. Förbunden ser ingen anledning att ändra på den praxisen, eftersom den bl.a. tar hänsyn till klimatförhållandena och normala variationer av aktiviteten.

Eftersom skyttesäsongen emellertid är ännu kortare än så i norra Sverige, cirka tre månader, så bör även klimatförhållandena tas med som ett särskilt skäl när undantag kan medges generellt sett för både nyansökan och förnyelse. Sådant undantag ska alltså kunna inte bara ske vid förnyelse utan även vid nyansökan av t.ex. en etablerad skytt som ska skaffa sig ett nytt vapen eller byta vapen på vårkanten eftersom verksamheten då legat nere under hela vintern och erforderlig aktivitet enligt huvudregeln därmed inte kan uppnås.

Ett krav på en genomsnittlig aktivitet om träning två gånger i månaden bedöms, i de flesta fall, acceptabel. Likaså det alternativa kravet på att skytten representerat föreningen i externa tävlingar eftersom det generellt sett är de mest aktiva och duktigaste skyttarna som deltar på externa tävlingar.

Intyg m.m.

Enligt de allmänna råden till 6 § föreslås ordförande eller annan ledamot efter delegation fatta beslut om och utförda intyg. Detta bör sedan dokumenteras vid styrelsemöte. Förbunden anser att beslut om aktivitetsintyg istället bör fattas av föreningens styrelse, varefter utsedd person utfärdar intyg. Så länge det utgör ett allmänt råd så är det i och för sig acceptabelt.

Förbunden ställer sig också frågande till att föra loggböcker i enlighet med förslaget allmänt råd. Om stora mängder känsliga uppgifter om enskildas vapeninnehav samlas och sammanställs kan det vara svårt att uppfylla personuppgiftslagens säkerhetskrav. Vidare ställer sig förbunden frågande till hur sådana uppgifter sedan behandlas av polismyndigheten ur ett sekretessperspektiv. Om uppgifterna blir offentliga i avsaknad av tillämpliga sekretessbestämmelser kommer förbunden sannolikt inte att kunna medverka till att sådana uppgifter lämnas in. Vilka vapen som använts vid olika tillfällen saknar enligt föreskriften betydelse för kravet på aktivitet. Förbunden anser därför under alla omständigheter att vilka vapen som använts inte bör anges i loggboken, varför de allmänna råden bör ändras i enlighet därmed.

Enskilda förbund kan komma att anföra ytterligare synpunkter på förslagen i separat skrivelse.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Bo Sköld

Generalsekreterare

SVENSKA SKYTTESPORTFÖRBUNDET

Mikael Jansson

Generalsekreterare

SVENSKA PISTOLSKYTTEFÖRBUNDET

Nils-Anders Ekberg

Generalsekreterare

SVENSKA SKIDSKYTTEFÖRBUNDET

Ingemar Arwidson

Generalsekreterare

SVENSKA DYNAMISKA SPORTSKYTTEFÖRBUNDET

Anders Lindfors

Ordförande